

Suomussalmen kunta

Yksityisteiden rakentamisen ja kunnossapidon järjestelyä ja avustustoimintaa koskevat ohjeet

22.6.2023, Hyväksytty valtuustossa xx.xx.2023

Kinnunen Niina
22.6.2023

1. YLEISTÄ

Suomussalmen kunta on panostanut yksityisteiden rakentamiseen ja kunnossapitoon merkittävästi. Nykyinen toiminta kattaa yksityisteiden peruskorjauksen tukemisen, yksityisteiden kunnossapidon kunnan toimesta sekä yksityisteiden kunnossapidon avustamisen.

Yksityistielain 84 §:ssä säädetään, että kunta päättää omista yksityistieavustuksistaan ja avustusten ehdoista. Yksityisteiden avustaminen ei ole siis kunnan lakisääteinen tehtävä, vaan avustustoiminta perustuu kunnallispoliittisiin päätöksiin. **Vuonna 2022 kunta maksoi yksityisteiden kunnossapidosta 607 312 €, josta avustuksien osuus oli 41 400 €.** Vastaavat luvut vuodelta 2017 olivat 500 000 € ja 26 000 €. Vuonna 2007 avustustoiminnasta aiheutuneet kustannukset olivat 443 000 €.

Uusi yksityistielaki astui voimaan 1.1.2019. Lakimuutoksen myötä kuntien tielautakunnat lakkautuivat. Tie kuntien osakkaita laajemmin koskeva muutos on yksityisteiden avustuskriteerien muutos. Vuoden 2019 alusta alkaen yksityisteistä on pitänyt olla ajankohtaiset tiedot yksityistierekisterissä sekä tie- ja katuverkon tietojärjestelmässä mm. painorajoituksista, tienkäytön rajoituksista ja kieltämisistä. Mikäli tiekuntaa ei ole perustettu tai sen tietoja ei löydy yksityistierekisteristä, ei kunta voi hoitaa tien kunnossapitoa tai maksaa yksityistielain perusteella avustuksia.

Jos Suomussalmen kunta avustaa yksityistien kunnossapitoa, niin tien käytön tulee olla sallittua myös muuhun kuin tieosakkaiden hyväksi tapahtuvaan liikenteeseen. Säännöllisen liikenteen harjoittamiseen tai tien käyttämiseen sellaiseen toimintaan, joka selvästi lisää kunnossapitokustannuksia tarvitaan kuitenkin tiekunnan tai tieosakkaiden lupa. Muilta kuin yksityistien osakkailta on edellä mainituissa tapauksissa mahdollista periä yksityistielain 28 §:n mukainen käyttömaksu.

Jos kunta tai valtio on antanut avustusta yksityisen tien rakentamiseen tai peruskorjaukseen, on kymmenen vuoden ajan viimeisen maksuerän nostamisesta noudatettava, mitä edellä on sanottu muiden kuin tieosakkaiden hyväksi tapahtuvasta liikenteestä (yksityistielaki 85 §).

2. AVUSTUSTOIMINNAN TAVOITTEET

Yksityisteiden kunnossapidon hoitamisen ja avustuksien myöntämisen tavoitteena on varmistaa haja-asutusalueen liikenneverkon säilyminen liikenteen edellyttämässä tyydyttävässä kunnossa kaikkina vuodenaikoina.

64°53'05"N
028°54'45"E

Avustusjärjestelmän muutoksilla ylläpidetään tiekuntien vastuuta tiepidon kustannuksiin ja itse toimintaan. Tie kuntien osallistuminen kunnossapitoon ja peruskorjaustoimintaan säilytetään, jotta yksikköjako ja tiekunnan hallinto säilyvät toimintakuntoisena. Avustuksien ja kunnossapitotoiden painotus on liikenteen kannalta merkittävillä yhdys-/läpikulkuteillä.

3. AVUSTUSOHJEIDEN SITOVUUS

Ohjeen mukainen avustusjärjestelmä korvaa aikaisemman avustuksia koskeneen valtuuston päätöksen. Kunta osallistuu ainoastaan jäljempänä mainitulla tavalla tieverkon kehittämis- ja ylläpitotoihin sekä – kustannuksiin. Ohjeet ovat voimassa toistaiseksi ja niitä tarkastetaan, tarvittaessa.

Kunnossapitoa koskevista yksityiskohtaisista ohjeista ja tasomäärityksistä vastaa teknisten palvelujen toimialajohtaja. Teiden kunnostustyöt, kuten sorastus arvioidaan hankekohtaisesti.

Kunnossapito ja avustustoiminta tehdään valtuuston vuosittain hyväksymien määrärahojen puitteissa.

4. KUNNAN YKSITYISTEIDEN TIENPITOA KOSKEVAT AVUSTUKSET

Yksityistielain perusteella myönnettävä avustuksen tai kunnan suorittama tienpidon edellytyksenä on, että tiekunta on perustettu ja sen tiedot löytyvät yksityistierekisteristä sekä tie- ja katuverkon tietojärjestelmästä. Yksityistien tulee olla pysyvän asutuksen pääsytie. Avustettavan tai kunnan hoidossa olevan yksityistien vähimmäispituus on 100 metriä.

4.1 Kunnan suorittamat työt

Kunnan hoidossa olevan yksityistien pysyväksi asumiseksi hyväksytään kiinteistö, jolla asutaan pysyvästi väestörekisterin tietojen mukaan. Mikäli vapaa-ajan asunnolla asutaan pysyvästi, voi hakea kunnalta talvikunnossapidon avustusta.

Kunnan hoidossa olevan yksityistien tulee olla siinä kunnossa, että talvikunnossapito voidaan suorittaa tavanomaista kalustoa käyttäen. Huomioitavia tekijöitä ovat mm. tien leveys ja kunto, tiealueen raivaus ja näkemäalueet. Tiellä tulee olla riittävän kokoinen käännytyspaikka. Mikäli tie ja/tai tiealue ei täytä vaatimuksia, niin avustus voidaan

64°53'05"N
028°54'45"E

kuitenkin maksaa pysyvän asutuksen pääsytiele, kun tiepituus on vähintään 100 metriä. Mahdollinen avustus maksetaan samoin perustein kuin ns. talonteille.

Kunnan kunnossapidossa olevat yksityistie ja niiden kesäkunnossapito:

- lanoitus keväällä ja syksyllä
- vesakonleikkaus noin 3-4 vuoden välein
- sorastus (liikenteen kannalta merkittävät yhdys-/läpikulkutiet)

Kesäkunnossapito suoritetaan varattujen määrärahojen puitteissa. Tien pituus vähintään 100 metriä.

Yksityisteiden yhteisöosakkaat (metsähallitus, yhtiöt, seurakunta yms.) osallistuvat kunnossapitokustannuksiin tieyksikköjen mukaisesti. Kustannusosuus laskutetaan vuosittain yksityisteiden tiekohtaisiin kunnossapitomenoihin pohjautuen aina seuraavan vuoden toukokuussa. Kustannusten maksaminen on edellytyksenä kunnossapidon jatkumiselle.

Talvihoitourakassa tällä hetkellä mukana olevat kohteet säilytetään nykyisellään. Hoitourakkaan ei oteta uusia teitä. Talvihoitourakka päättyy keväällä 2023.

4.2 Kunnossapidon avustaminen

Yksityisteiden osalta kunta voi avustaa tien talvikunnossapitoa. Kunnossapitovastuu on tiekunnalla tai tien omistajalla. Avustuksen suuruus on talvihoidon osalta **850 €/km/v.** Avustuksen edellytyksenä on, että tien pituus on vähintään 100 metriä ja kyseessä on pysyvän asutuksen pääsytie.

Avustusta voi hakea erillisellä kaavakkeella, joka toimitetaan kuntaan **huhtikuun** loppuun mennessä. Hakemuksen on koskettava toteutunutta talvikunnossapitokautta. Määräajan päättymisen jälkeen tulleita hakemuksia ei hyväksytä. Avustus **pyritään maksamaan toukokuu** aikana. **Yli 1 km pituiselle yksityistiele voidaan hakemuksesta maksaa aurasavusta talvihoitokauden alussa enintään 50 % arvioidun aurasavustuksen suuruudesta.**

4.3 Rakentamisen ja peruskorjauksen avustaminen sekä avustuksen hakeminen

Uusien yksityisteiden rakentamista ei avusteta. Avustustoiminta suunnataan jo olemassa olevan asutuksen ja palveluiden kannalta tarpeellisen tieverkon kehittämiseen. Avustusta myönnetään hankekohtaisesti erillisen rahoituslaskelman

mukaisesti. Hankkeiden rahoitus toteutetaan valtion, kunnan ja tieosakkaiden yhteistyönä siten, että kokonaiskustannuksista vähennetään saatava valtion avustus.

Jäljelle jäävästä kustannusosuudesta yhteisöosakkaiden edellytetään vastaavan yksikköjaon mukaisesti. Yksityisteiden tieosakkaiden osuuksista kunta voi harkinnanvaraisesti määrärahojen puitteissa myöntää avustuksena enintään 50 %. Avustuksen saaminen edellyttää, että kiinteistöä käytetään hyväksytysti pysyväan asumiseen.

Avustettavia rakennus- ja perusparannustöitä ovat:

- rumpujen ja siltojen uusimistyöt
- tien peruskorjaustyöt
- tien kantavuuden ja kuivatuksen parantaminen

Suunnitellusta avustuksen hakemisesta kannattaa olla hyvissä ajoin yhteydessä kuntaan. Perusparannushankkeiden avustamisen edellytyksenä on, että avustustoimintaan on varattu erillinen määräraha valtuuston hyväksymässä talousarviossa. Avustuksen hakemisesta tarkemmat ohjeet antaa tekniset palvelut.

5. AVUSTUSTEN JA KUNNOSSAPIDON VALVONTA

Suomussalmen kunta valvoo myöntämiensä avustusten käyttöä suorittamalla maastotarkastuksia, pitämällä kirjaa avustusten saajista sekä tarkistamalla hakemuksen ja laskun oikeudellisuuden ennen avustuksen myöntämistä ja maksua. Avustuksen saanut on myös velvollinen pyydettäessä toimittamaan selvityksiä avustuksen käytöstä. Valvonta koskee myös kunnan järjestämän kunnossapidon piirissä olevia teitä.

Mikäli kunnossapito tai avustuksen maksaminen on tehty väärin perustein, avustuksen saajan antamiin virheellisiin tietoihin perustuen, tai avustuksen käytössä ei ole noudatettu avustusehtoja, voi Suomussalmen kunta periä avustuksen takaisin osittain tai kokonaan.

6. OHJEEN VOIMAANTULO

Yksityistielain nojalla tehdyt muutokset ovat jo nykyisellään voimassa. Muilta osin nämä ohjeet astuvat voimaan, kun valtuuston tätä koskeva päätös on saanut lainvoiman.

64°53'05"N
028°54'45"E